

בנק הפועלים בע"מ

12 בפברואר 2024

אשרור דירוג 'AAA'; התחזית יציבה

אנליסטית אשראי ראשית:

Regina Argenio, מילנו, 0272111208-39; regina.argenio@spglobal.com

איש קשר נוסף:

מתן בנימין, רמת גן, 972-3-7539716; matan.benjamin@spglobal.com

תוכן עניינים

2	תמצית
3	תחזית הדירוג
3	התרחיש השלילי
3	שיקולים עיקריים לדירוג
3	נתונים ויחסים עיקריים
3	עוגן: משקף את מיקוד הפעילות בישראל
4	מעמד עסקי: אחת מקבוצות הבנקאות הגדולות בישראל
6	הון ורווחיות: הרווחיות תתמוך ביציבות ההון בסביבה הכלכלית המתדרדרת
8	פרופיל סיכון: השלכות המלחמה וריכוזיות תיק האשראי יכבידו על איכות הנכסים
9	מימון ונזילות: בסיס מימון איתן
10	תמיכה חיצונית: פוטנציאל לתמיכה ממשלתית
10	גורמי סביבה, חברה וממשל תאגידי
11	מבנה קבוצה, חברות בנות מדורגות והיברידיות
11	נתונים ויחסים פיננסיים
13	מתודולוגיה ומאמרים קשורים
13	רשימת דירוגים

תמצית

חולשות עיקריות	חוזקות עיקריות
- אי-ודאות מקרו-כלכלית וחשיפה לסיכון ביטחוני וגיאופוליטי. - חשיפה גבוהה לענפי הבנייה והנדל"ן. - פעילות בסביבה תחרותית.	- מעמד מוביל בישראל, עם נוכחות חזקה בכל מגזרי הפעילות העיקריים. - שיפור מתמשך ביחסי היעילות. - בסיס פיקדונות מקומי רחב ומפוזר.

קיימת עדיין אי ודאות רבה לגבי השפעות המלחמה בין ישראל לחמאס. התקפות החמאס והמבצע הצבאי שמנהל צה"ל ברצועת עזה הגדילו משמעותית את הסיכון לתחזית הכלכלית של ישראל (ראו [שינוי תחזית הדירוג של מדינת ישראל לשלילית](#), 31 באוקטובר 2023). קיים סיכון שבנק הפועלים ("בנק הפועלים" או "הבנק") ובנקים אחרים בישראל יצטרכו להתמודד עם השפעות ממושכות של שינויים בתחזית המקרו-כלכלית ובתנאי האשראי.

למרות סיכון זה, בתרחיש הבסיס שלנו אנו עדיין צופים שרווחיות הבנק תספיק כדי לשמור על רמת ההון שלו. אנו סבורים כי הרווחיות הגיעה לשיא בתשעת החודשים הראשונים של 2023, כאשר התשואה על ההון (ROE) עמדה על 15.4% (כולל הפרשה קבוצתית של 662 מיליון ₪ ברבעון השלישי שהושפעה מהמלחמה), ותדד ברבעונים הבאים. אנו צופים ירידה בתשואות עקב צמצום מרווח הריבית נטו (NIM), האטה בצמיחה העסקית ועלייה בעלות הסיכון (הוצאות להפסדי אשראי מסך התיק). עם זאת אנו צופים רווחים הולמים, ותשואה להון של כ-10% ב-2024 ו-2025. בהסתמך על הנחות אלו, ובתמיכת צמיחה מוגבלת וחלוקת דיבידנדים זהירה, אנו צופים שיחס ההון המותאם לסיכון (RAC) של הבנק יעלה בהדרגה לכ-11.0%-11.5% ב-2025 מ-10.3% ב-31 בדצמבר 2022.

האטה כלכלית ועלייה בשירות החוב ישפיעו על איכות הנכסים, אך אנו צופים שההרעה תהיה ניתנת להכלה. זאת משום שבתחילת המלחמה היה לבנק מאזן חזק, עם שיעור נמוך, 1.1%, של הלוואות לא מבצעות ב-30 בספטמבר 2023 וכיסוי של כ-143%, ובגלל המינוף הנמוך של הלווים, שוק העבודה העמיד ואמצעים מקרו-יציבותיים שנקט הרגולטור במטרה להגביל את נטילת הסיכונים. אנו צופים ששיעור ההלוואות הלא מבצעות יעלה לכ-1.9%-2.0% עד 2025, במיוחד בעסקים ממוקדי תיירות, בעסקים קטנים ובינוניים, באשראי צרכני לא מובטח ובנדל"ן, ושההפרשות להפסדי אשראי יגדלו לכ-50-60 נקודות בסיס בממוצע לשנה בשנים 2023 ו-2024, ויחזרו בהדרגה לרמה של טרום המגפה לאחר מכן. עם זאת, אנו רואים סיכונים שליליים עקב אי הוודאות הנובעת מהמלחמה. סיכונים אלה מוגברים עבור בנק הפועלים ובנקים אחרים בישראל בשל החשיפה המהותית שלהם למגזרי הבנייה והנדל"ן. החשיפה למגזרים אלה היוותה כ-22% מתיק האשראי של הבנק בסוף ספטמבר 2023, ואנו סבורים כי הסיכונים הכרוכים בה הולכים וגוברים. ירידה באמון, מחסור בכוח אדם ועלייה בסיכונים הביטחוניים, בנוסף לירידות במחירים ובמספר העסקאות שהחלו כבר לפני המלחמה, עשויים להשפיע מהותית על איכות הנכסים אם יחולו ירידות משמעותיות בהערכות השווי וביקושים.

בסיס פיקדונות מקומיים גדול ומבוצר תומך בפרופיל המימון והנזילות של הבנק. למרות מעבר לפיקדונות נושאי ריבית עקב השינויים בריבית, דירוג הבנק ממשיך להיתמך במימון המבוסס בעיקר על פיקדונות מלקוחות מקומיים ועל שימוש מוגבל במימון סיטונאי, המהווה 8.5% בלבד מסך המימון.

התמיכה הממשלתית תמשיך לתמוך בדירוג. דירוג המנפיק של הבנק נתמך בהערכתנו לסבירות לתמיכה יוצאת דופן מצד מדינת ישראל (AA-/Negative/A-1+) במקרה של מצוקה פיננסית.

תחזית הדירוג

תחזית הדירוג היציבה משקפת את הערכתנו שבהינתן התחזיות הנוכחיות שלנו לגבי הפרמטרים המקרו-כלכליים, המעמד העסקי המוביל של בנק הפועלים יאפשר לו להתמודד בצורה טובה יחסית עם האתגרים הנוכחיים.

התרחיש השלילי

נשקול פעולת דירוג שלילית אם נסבור שחלה עלייה מבנית בסיכונים הכלכליים בישראל, עם השלכות שליליות על המערכת הבנקאית ועל איכות האשראי של בנק הפועלים. תרחיש זה ייתכן אם נצפה התדרדרות משמעותית באיכות הנכסים, במיוחד בתחום הנדל"ן, או חשיפה גבוהה יותר לסיכונים פיננסיים ולא פיננסיים.

שיקולים עיקריים לדירוג

נתונים ויחסים עיקריים

Bank Hapoalim Ltd. Key Ratios And Forecasts (%)

Fiscal year	2021A	2022A	2023F	2024F	2025F
Growth in customer loans	16.0	10.2	4.1-5.0	1.8-2.2	5.4-6.6
Net interest income/average earning assets (NIM)	2.4	2.8	2.9-3.2	2.6-2.9	2.5-2.7
Cost to income ratio	53.5	43.4	39.0-41.0	42.6-44.8	43.2-45.4
Return on average common equity	11.9	14.6	12.5-13.8	10.5-11.6	10.8-12.0
New loan loss provisions/average customer loans	-0.4	0.0	0.5-0.6	0.4-0.5	0.2-0.3
Gross nonperforming assets/customer loans	1.2	1.0	1.3-1.4	1.8-2.0	1.3-1.4
Risk-adjusted capital ratio	10.4	10.3	10.3-10.8	10.8-11.3	11.0-11.5

A – בפועל. F – חזוי. Net interest margin – NIM. כל הנתונים הם לאחר התאמות S&P Global Ratings.

עוגן: משקף את מיקוד הפעילות בישראל

מתודולוגיית הדירוג של S&P Global למוסדות בנקאיים מתבססת על הערכתנו לענף הבנקאות הישראלי בפרספקטיבה גלובלית (BICRA - Banking Industry Country Risk Assessment) כעוגן לדירוגי הבנקים, כלומר דירוג נקודת מוצא. הערכה זו משלבת את הערכת הסיכון הכלכלי ואת הערכת הסיכון הענפי. ציון ה-BICRA למערכת הבנקאות הישראלית הוא 3 בסולם של 1 עד 10, כאשר 1 משקף את הסיכון הנמוך ביותר.

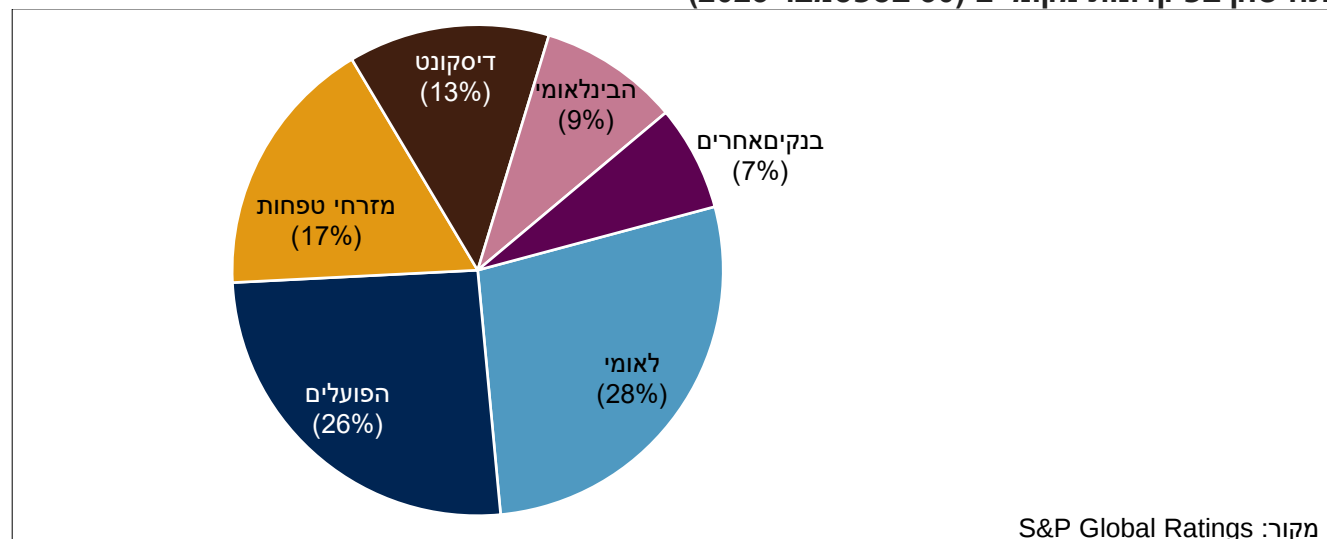
להערכתנו, ההחמרה המהותית בסיכונים הגיאופוליטיים והביטחוניים שישראל ניצבת מולם בעקבות המלחמה עם חמאס שהחלה ב-7 באוקטובר 2023 תמשיך להשפיע על הביצועים הכלכליים של ישראל ב-2024. אנו צופים שצמיחת התמ"ג הריאלי תואט ל-0.5% ב-2024, הקצב הנמוך ביותר מזה עשורים (לא כולל שנת מגפת הקורונה, 2020). אנו צופים שהצמיחה תואץ ל-5% ב-2025, כאשר יושב האמון, יחל השיקום ומחזור ההשקעות ייתן את אותותיו באופן מלא יותר. עם זאת, אנו רואים מידה גבוהה של אי ודאות לגבי היקף ומשך הלחימה, וההתאוששות עשויה שלא להתממש בתרחיש של עימות מתמשך. מגזר הנדל"ן בישראל, המהווה חלק גדול מתיק האשראי של הבנקים, הוא בין המגזרים הפגיעים יותר להתפתחויות הנוכחיות, בנוסף לתיירות, לעסקים קטנים ולמגזר השירותים. אנו צופים ירידה מתונה במחירי הנדל"ן בשל העובדה ששיעור הריבית עדיין גבוה ובשל ירידה באמון המקומי. בהקשר זה אנו צופים שהפסדי האשראי של הבנק יזנקו לכ-80 נקודות בסיס ב-2023, ואז ירדו בהדרגה לכ-40 נקודות בסיס ב-2024.

מערכת הבנקאות בישראל נהנית מפרופיל מימון חזק ומעמדה נטו של נותני אשראי, המגנה עליה בסביבה המתגרת הנוכחית. פיקוח רגולטורי זהיר מפחית במידת מה את סיכוני הריכוזיות ואי היציבות הגיאופוליטית. הרווחיות של הבנקים בישראל נתמכת בצמיחת אשראי חזקה לאחר מגפת הקורונה, בריביות גבוהות ובצעדי התייעלות מתמשכים. עם זאת, התחרות בין הבנקים וביניהם למוסדות הפיננסיים החוץ-בנקאיים מגבילה במידת מה את המרווחים והעמלות.

מעמד עסקי: אחת מקבוצות הבנקאות הגדולות בישראל

בנק הפועלים נהנה ממעמדו המוביל ברוב פלחי השוק הישראלי (ראו תרשים 1). מעמד זה מספק לבנק יתרונות משמעותיים מבחינת כוח תמחור, יתרונות לגודל והרחבת הפעילות, העומדים בבסיס יציבות ההכנסות שלו והמותג החזק.

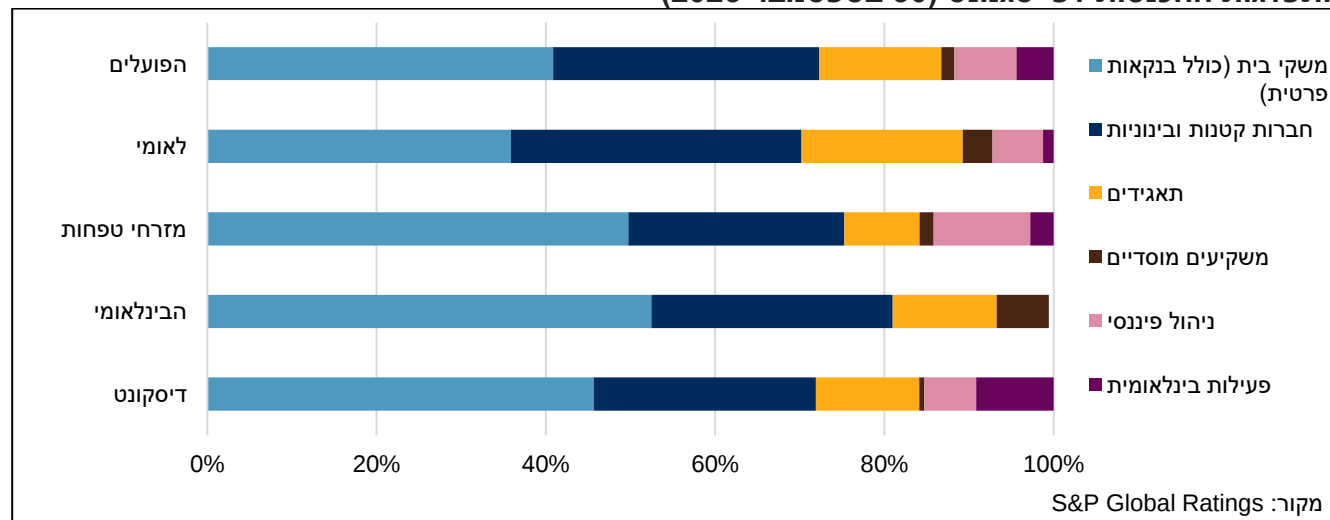
תרשים 1: בנק הפועלים הוא אחד הבנקים המובילים בישראל
נתח שוק בפיקדונות מקומיים (30 בספטמבר 2023)

בנק הפועלים בע"מ

מקורות ההכנסה של הבנק מפוזרים היטב בין המגזרים השונים (ראו תרשים 2), ותחום המשכנתאות הוא אחד ממוקדי הפעילות שלו בשוק המקומי. על אף שחיקת הרווחיות בשל התחרות הגוברת בתחום זה, אנו צופים שהסיכונים הכרוכים בחשיפה למשכנתאות יישארו מוגבלים, אם לא תחול הסלמה במלחמה. זאת בין היתר בשל זכות החזרה המלאה לבנק והצעדים המקרו-יציבותיים שנקט בנק ישראל בעבר, שהובילו להחמרת תנאי החיתום ולהגדלת כריות ההון כנגד משכנתאות.

תרשים 2 – בסיס ההכנסות המגוון של הבנק תומך ביציבות ההכנסות התפלגות ההכנסות לפי סגמנט (30 בספטמבר 2023)

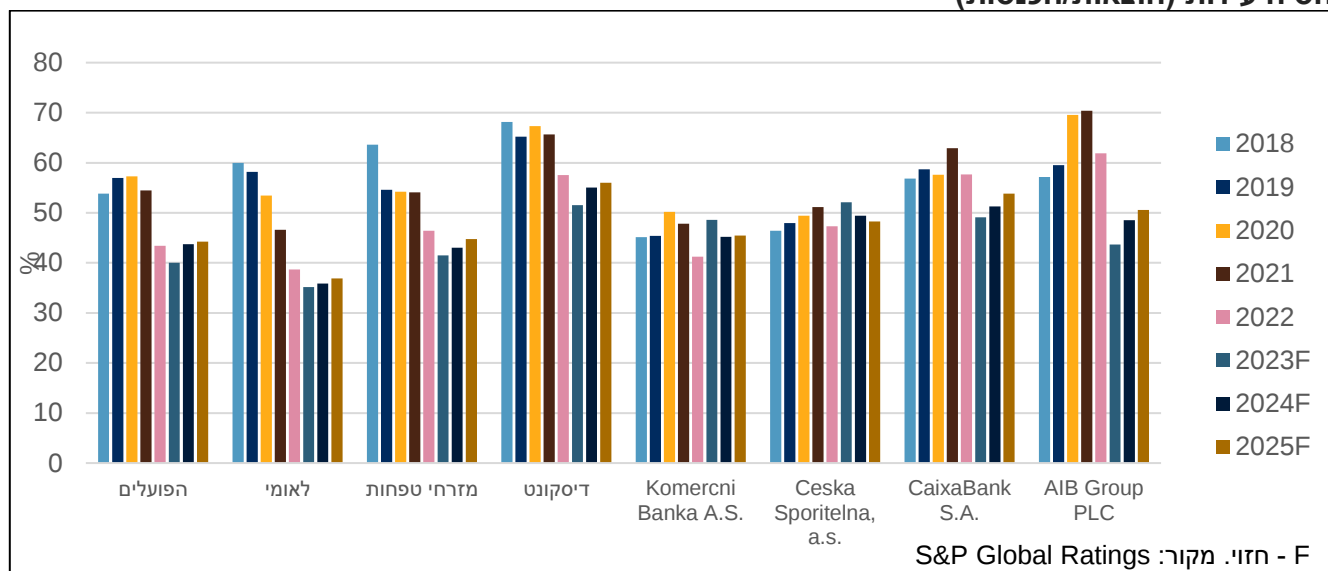

מלבד ניהול השפעת המלחמה בטווח הקצר, האסטרטגיה לטווח הבינוני של הבנק, במסגרת התוכנית האסטרטגית לשנים 2023-2026, כוללת את הגדלת תיק האשראי בכל התחומים תוך שימוש בערוצים הדיגיטליים, ושמירה על תיאבון מוגבל לסיכון.

אנו רואים בחיוב את העובדה שהבנק מכוון גם להתייעלות, כולל הקצאת הון אופטימלית יותר, מודרניזציה של תשתיות ואמצעים אחרים להפחתת עלויות. בשנים האחרונות הצליח הבנק לשפר את יעילותו התפעולית באמצעות צעדי התייעלות והגברת הדיגיטציה (ראו תרשים 3).

הבנק מתכנן גם לבנות בהדרגה תיק השקעות בחברות פרטיות קטנות ובינוניות, תחת פועלים אקוויטי. השקעתו של הבנק בפועלים אקוויטי הסתכמה ב-3.8 מיליארד ₪ ב-30 בספטמבר 2023, והתחייבות ההשקעות הסתכמה באותו מועד ב-1.4 מיליארד ₪. הבנק צופה שפועלים אקוויטי תסייע לתמוך ברווחיות ובהגדלת הגיוון. אנו סבורים שפעילות השקעות בהון כרוכה בדרך כלל בפרופיל סיכון גבוה יותר מאשר מתן אשראי רגיל, אך צופים שהבנק ינהל בזהירות את חשיפתו לסיכונים הון.

תרשים 3 – יעילותו של הבנק דומה לזו של קבוצת ההשוואה הבינלאומית יחס היעילות (הוצאות/הכנסות)

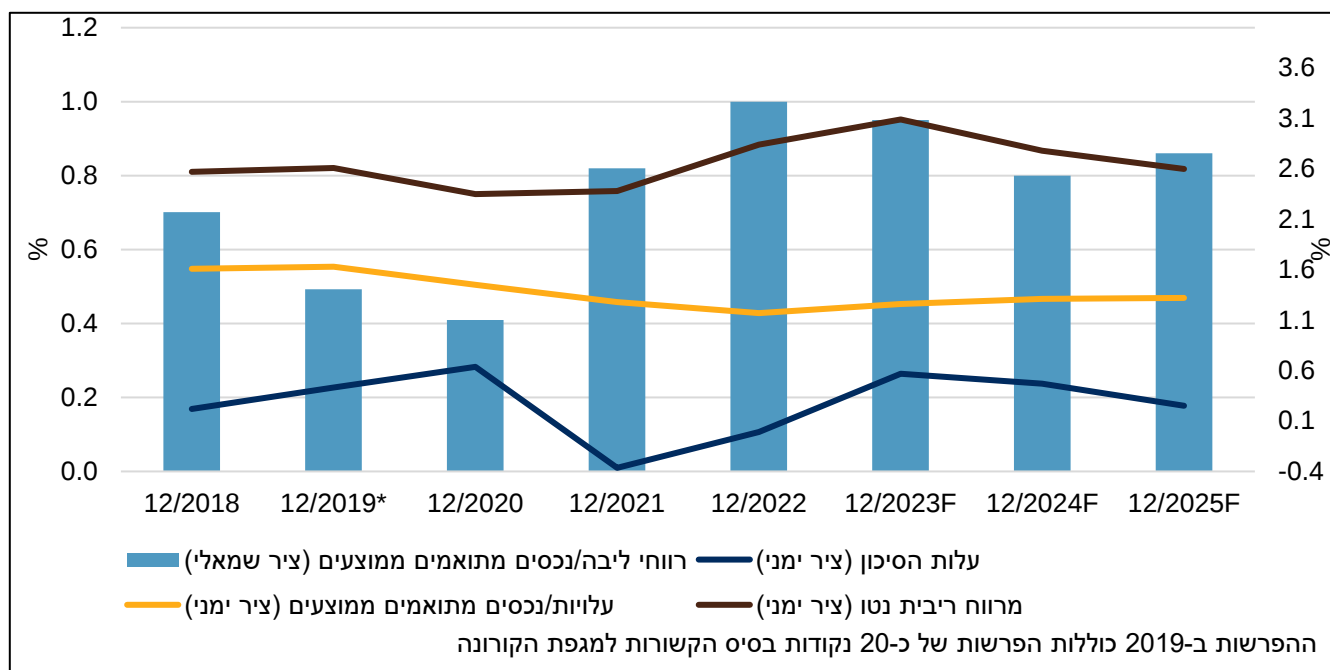
בשנים האחרונות צמצם בנק הפועלים בהדרגה את פעילותו הבינלאומית, מלבד בארה"ב. הוא החזיר את רישיון הבנקאות של הפועלים (שוויץ) בע"מ ובספטמבר 2023 מכר את החזקתו ב-Bank Pozitif, חברה בת קטנה בטורקיה, ללא השפעה על הרווחים. הפעילות הבינלאומית היוותה כ-5% מתיק האשראי של הבנק בסוף ספטמבר 2023, ורובה המכריע נובע מהסניף בארה"ב, המתמקד בעיקר בחברות בינוניות.

הון ורווחיות: הרווחיות תתמוך ביציבות ההון בסביבה הכלכלית המתדרדרת

רווחיות הבנק עלתה כתוצאה מהעלייה בריבית ומצמיחת האשראי, שהגדילו את ההכנסות בשנתיים האחרונות. אנו מעריכים שהרווחיות תישאר עמידה, אך סבורים שהיא הגיעה לשיא בתשעת החודשים הראשונים של 2023, בהם עמדה התשואה על ההון על 15.4%. אנו צופים שהתשואה על ההון של הבנק תפחת לכ-10%-11% ב-2025. בהסתמך על הנחות אלו, אנו צופים שיחס ההון המותאם לסיכון (RAC) של הבנק יעלה בהדרגה לכ-11.0%-11.5% ב-2025 מ-10.3% ב-31 בדצמבר 2022, בזכות ירידה צפויה בצורכי ההון העתידיים.

הצטמצמות מרווח הריבית נטו החלה כבר ברבעון השלישי של 2023 בשל התמחור מחדש של הפיקדונות וירידה בתרומה של נכסים צמודי-מדד. אנו צופים כי האטה בצמיחת הפעילות, עלייה בשיעור הפיקדונות נושאי הריבית והורדות ריבית נוספות יכבידו על ההכנסות ברבעונים הבאים. בנוסף, עלות הסיכון הגבוהה תתרום לירידה בתשואות שכן אנו צופים שהפעילות הכלכלית בישראל תישאר מוגבלת ברבעונים הבאים ושתנאי האשראי יהיו הדוקים.

תרשים 4 – התדרדרות באיכות הנכסים וירידה בריבית יכבידו על רווחיות הבנק

באופן ספציפי יותר, אנו צופים:

- צמיחה חלשה בתיק האשראי ברבעון הרביעי של 2023, והתאוששות הדרגתית ב-2024 שתוביל לצמיחה של כ-6%-7% ב-2025.
- ירידה במרווח הריבית נטו מכ-3.1% בתשעת החודשים הראשונים של 2023 לכ-2.5%-2.6% ב-2025 עם הרפיית המדיניות המוניטרית.
- הוצאות להפסדי אשראי של 55-60 נקודות בסיס ב-2023 עקב השפעת המלחמה המתמשכת, וירידה הדרגתית לרמה נורמלית יותר של 25-30 נקודות בסיס ב-2025.
- חלוקת דיבידנד זהירה יותר של כ-30% מרווחי 2023, ועלייה לכ-40% לאחר מכן.
- התפתחות בנכסי סיכון בהתאם להתפתחות העסקית ותרומה מעט גבוהה יותר של סיכוני שוק, עקב הגדלת ההשקעה בהון.

נציין גם כי הרשויות בישראל דנות בהטלת מס רווחים חדש על המערכת הבנקאית. אם המס יוטל בהתאם להצעות הנוכחיות, אנו מעריכים שהוא עלול להשפיע לרעה על הון הבנק ולהוביל לירידה ביחס ההון המותאם לסיכון בכ-10-15 נקודות בסיס ב-2025.

יחס ההון העצמי רובד 1 של בנק הפועלים עמד על 11.53% ב-30 בספטמבר 2023, 130 נקודות בסיס מעל דרישת המינימום הרגולטורית. זהו המרווח הגדול ביותר מבין הבנקים בישראל, אך הוא קטן מבנקים בינלאומיים רבים עם אותו דירוג. זאת משום שיחסי ההון הרגולטוריים של בנקים בישראל נקבעים באופן שמרני יותר מאלה של בנקים בינלאומיים הפועלים בשווקים מפותחים אחרים.

פרופיל סיכון: השלכות המלחמה וריכוזיות תיק האשראי יכבידו על איכות הנכסים

בנק הפועלים, כמו בנקים אחרים בישראל, חשוף להשלכות הכלכליות והפיננסיות של המלחמה, שמגדילות עוד יותר את העלייה בעלות שירות החוב.

ההתדרדרות באיכות הנכסים החלה כבר לפני מתקפת חמאס, כאשר יחס ה-NPL עלה לכ-1.1% מסך האשראי ב-30 בספטמבר 2023 (מ-0.95% ב-2022), בשל ההשפעה של החמרת תנאי האשראי. יחסים אלה עדיין טובים יחסית לבנקים בינלאומיים בקבוצת השוואה, ונתמכים בהתאוששות כלכלית חזקה לאחר מגפת הקורונה ובחיתום זהיר.

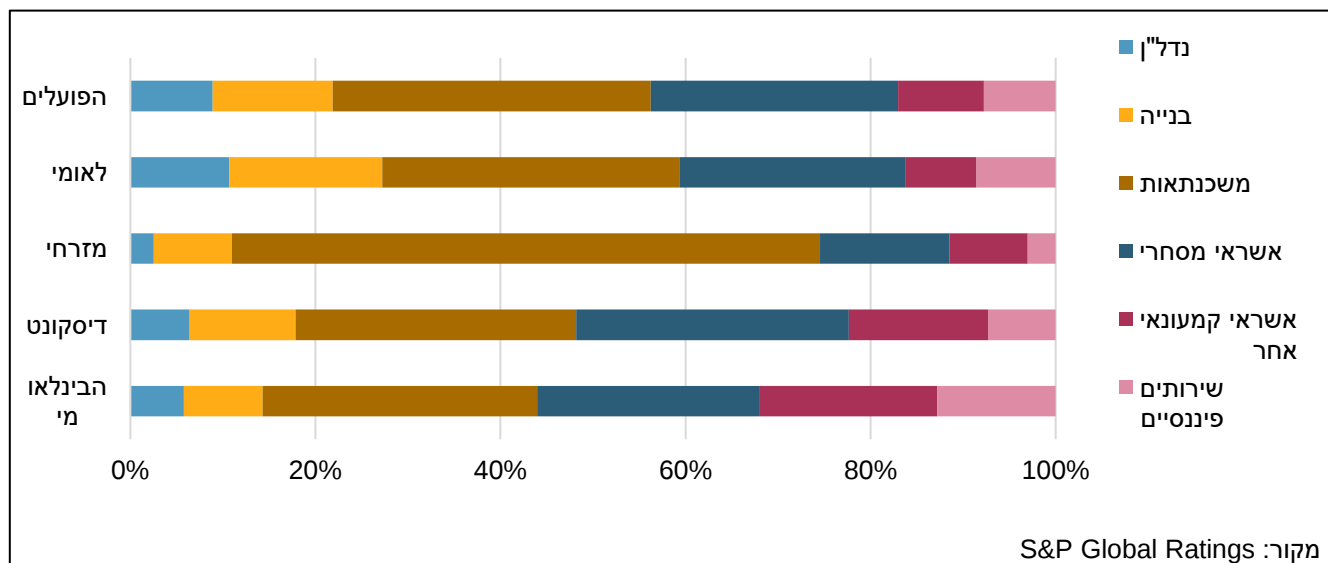
אנו צופים שיחס ה-NPL יעלה מעט לכ-1.9%-2.0% בשנתיים הקרובות. אנו צופים שעסקים ממוקדי תיירות, חברות קטנות ובינוניות, אשראי צרכני לא מובטח וחשיפות מסוימות לבנייה ונדל"ן יהיו פגיעים יותר. כחלק מהחבילה לתמיכה באוכלוסייה שהושפעה מהמלחמה, אפשר בנק ישראל לבנקים לדחות תשלומים על הלוואות (ראו [הערכת סיכון ענף הבנקאות בישראל](#), 31 בינואר 2024).

נכון לאמצע נובמבר 2023, הבנק דחה תשלומים בהיקף של כ-925 מיליון ₪ מתוך תיק אשראי מגוון בהיקף של כ-17.8 מיליארד ₪. אנו צופים הרעה מתונה בלבד בתרחיש המרכזי שלנו בזכות המינוף הנמוך של הלוואים, שוק העבודה העמיד והצעדים המקרו-יציבותיים של הרגולטור להגבלת נטילת סיכונים.

עם זאת קיימים סיכונים עקב אי ודאות לגבי היקף המלחמה ומשכה. בהקשר זה, הסיכונים מוגברים בשל תנודתיות פוטנציאלית בשוק הנדל"ן.

סיכונים אלה מוגברים עבור בנק הפועלים ובנקים אחרים בישראל בשל החשיפה המהותית שלהם למגזרי הבנייה והנדל"ן (ראו תרשים 5), שבגינה איכות הנכסים שלהם רגישה לתיקונים חדים במגזרים אלה. תחומי הבנייה ונדל"ן היוו כ-22% מתיק האשראי של הבנק ב-30 בספטמבר 2023, בלי לקחת בחשבון הלוואות מובטחות בהיקף של 39.1 מיליארד ₪. אנו סבורים שהסיכונים בתחומים אלה גוברים בשל ירידה באמון ובפעילות העסקית, כמו גם ירידה בתפוקה בשל מחסור בכוח אדם וסיכונים ביטחוניים כתוצאה מהמלחמה. הסיכון גבוה במיוחד עבור יזמים וחברות בנייה עם מאגרי נזילות מוגבלים וגמישות פיננסית נמוכה יחסית. כל אלה מתווספים לעלויות שירות החוב הגבוהות ממילא ולהורדות מחירים שעשויות להגביר את הלחץ.

**תרשים 5 - הלוואות מקומיות קשורות לנדל"ן מהוות 56% מתיק האשראי של הבנק
התפלגות תיק האשראי (30 בספטמבר 2024)**

רוב הלוואות הבנייה הן לפרויקטים למגורים, מה שמפחית במידת מה את הסיכון. אנו צופים שסגמנט זה ימשיך להיתמך בביקוש המבני לדיור בישראל על רקע דמוגרפי, לאחר שהתנאים הביטחוניים ישובו לנורמה. מגזר הנדל"ן נמצא תחת פיקוח רגולטורי, כולל מגבלות ובקרה מוגברת, היות שהוא מוכר כסיכון פוטנציאלי. החשיפה אליו עשויה לפגוע בהון וברווחיות של הבנק אם יתרחש תיקון משמעותי במחירי הנכסים, למשל כתוצאה מהשלכות מתמשכות של המלחמה על התנאים המקרו-כלכליים ועל המבנה הכלכלי.

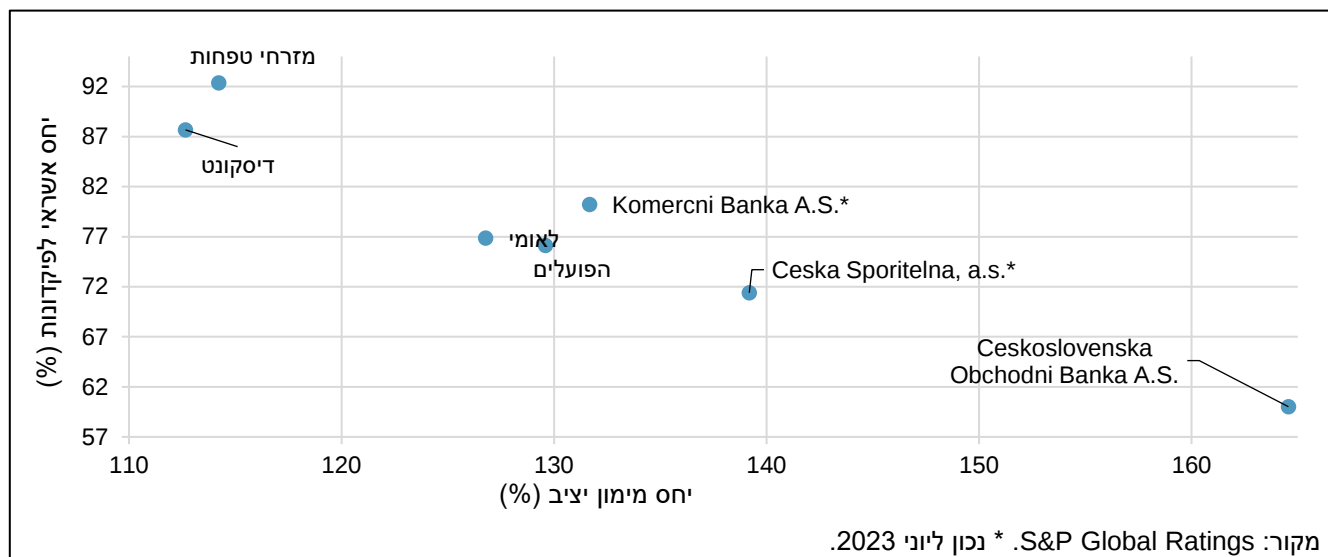
אנו צופים שתיק המשכנתאות (שהיווה כ-34% מתיק האשראי של הבנק ב-30 בספטמבר 2023) יהיה עמיד יותר. באופן היסטורי, שכיחות כשלי פירעון בקרב משקי הבית בישראל היו נמוכים בהשוואה לאזורים אחרים, בשל מצוקת הדיור המבנית שמקטינה את הסיכון לתיקון חד בשוק, ובשל שיעור האבטלה הנמוך. בנוסף, הבנק שומר על תקן חיתום שמרני במשכנתאות (שיעור ה-LTV ב-61.9% מהתיק היה נמוך מ-60% בעת החתימה; אורך המשכנתא המקסימלי הוא 30 שנה; והשיעור המקסימלי של התשלום החודשי מההכנסה הוא 40% באופן עקרוני), ודרישות ההון שמציב בנק ישראל למשכנתאות גבוה מאלה של באזל. עם זאת אנו צופים כי חלק מהלווים יתקשו להתמודד עם העלויות בריבית, שכן רוב המשכנתאות הן בריבית משתנה.

ישנה עלייה בסיכונים התפעוליים, כולל בסיכון הסייבר, ובנק הפועלים ובנקים אחרים עשויים להיות חשופים יותר לסיכוני שוק בגלל ההשפעה הפוטנציאלית של תרחישי מלחמה שונים על שער החליפין, שיעורי הריבית והאינפלציה.

מימון ונזילות: בסיס מימון איתן

אנו סבורים כי בנק הפועלים נהנה מפרופיל נזילות איתן הנתמך במקורות מימון מקומיים מגוונים הכוללים בסיס חזק של פיקדונות קמעונאיים. אלה תומכים במדדי מימון ונזילות חזקים שהתגלו כעמידים בתנאים התפעוליים הקשים השוררים כיום.

תרשים 6 - בסיס פיקדונות גדול תומך במדדי המימון של הבנק (30 בספטמבר 2023)

בסיס המימון של בנק הפועלים מבוסס בעיקר על פיקדונות, ופיקדונות ליבה מהווים 92% ממנו. מבנה הפיקדונות נותר עמיד אך השתנה ב-12 החודשים האחרונים, וחלקם של הפיקדונות שאינם נושאי ריבית ירד לכ-28% נכון ל-30 בספטמבר 2023, מכ-41% נכון ל-30 בספטמבר 2022.

פיקדונות של לקוחות וחברות קטנות ובינוניות היוו 59% מסך הפיקדונות ב-30 בספטמבר 2023. פיקדונות של משקיעים מוסדיים, שהתנועתיות הפוטנציאלית שלהם גבוהה יותר, היוו 17% מסך הפיקדונות באותו מועד. בסיס הפיקדונות של בנק הפועלים הוכיח את יציבותו בעימות הנוכחי ובזעזועים מערכתיים קודמים.

שיעור המימון הבין-בנקאי ומימון סיטונאי אחר נותר נמוך (8.5% מסך המימון) ויציב בשנים האחרונות.

הבנק גם שומר על נזילות איתנה. נכסים בנקאיים נזילים היוו 28% מסך הנכסים הבנקאיים שלו ב-30 בספטמבר 2023. הבנק החזיק 14% מהנכסים במזומנים ופיקדונות בבנקים, ו-20% נוספים בניירות ערך. תיק ניירות הערך שלו מורכב בעיקר מהשקעות באג"ח ממשלתיות ישראליות (67%) ובמידה פחותה באג"ח של ממשלת ארה"ב (20%), ורק מ-3% השקעה במניות.

תמיכה חיצונית: פוטנציאל לתמיכה ממשלתית

דירוג המנפיק לטווח ארוך של הבנק נתמך בחשיבותו המערכתית בישראל ובמדיניות התומכת של הממשלה במערכת הבנקאות המקומית.

גורמי סביבה, חברה וממשל תאגידי

אנו סבורים כי גורמי סביבה, חברה וממשל תאגידי משפיעים על איכות האשראי של בנק הפועלים באופן דומה לענף ולבנקים הישראליים האחרים. אנו סבורים כי הנהלת הבנק מנוסה ומקצועית. גורמי סביבה וחברה אינם

משפיעים על איכות האשראי באופן שונה מהבנקים האחרים בענף. באשר לסיכון חברתי, נציין שהבנק ניהל בעבר בזירות קיצוצי כוח אדם, ואנו צופים שימשיך לעשות זאת אם יישקלו צמצומים נוספים.

מבנה קבוצה, חברות בנות מדורגות והיברידיות

אנו מדרגים את כתבי ההתחייבות הנדחים עם מנגנון ספיגת הפסדים על ידי הפחתת רמת דירוג אחת מפרופיל האשראי העצמאי של הבנק בשל סיכון חדלות פירעון, מכיוון שאיננו צופים שהמכשירים הללו ייהנו מתמיכת המדינה, והפחתת רמת דירוג נוספת מהדירוג המקומי, בשל נדחותם. הדירוג הסופי של מכשירים אלה הוא 'ilAA'.

נתונים ויחסים פיננסיים

Table 1.

Bank Hapoalim Ltd. Key Figures (Mil. ILS)

Year	YTD Sep-2023	Annual Dec-2022	Annual Dec-2021	Annual Dec-2020	Annual Dec-2019
Adjusted assets	675,988	665,353	638,781	539,602	463,688
Customer loans (gross)	414,472	396,465	359,703	310,170	299,624
Adjusted common equity	48,812	45,681	40,938	37,845	36,623
Operating revenues	16,421	17,634	14,041	12,860	13,250
Noninterest expenses	6,334	7,654	7,517	7,263	7,548
Core earnings	5,599	6,490	4,829	2,055	2,278

Table 2.

Bank Hapoalim Ltd. Business Position (%)

Year	YTD Sep-2023	Annual Dec-2022	Annual Dec-2021	Annual Dec-2020	Annual Dec-2019
Total revenues from business line (currency in millions)	16,421	17,701	14,155	12,948	13,571
Commercial banking/total revenues from business line	26.36	27.19	27.40	27.49	25.33
Retail banking/total revenues from business line	60.84	49.83	44.06	49.56	57.50
Commercial & retail banking/total revenues from business line	87.20	77.02	71.45	77.05	82.84
Trading and sales income/total revenues from business line	7.59	17.11	23.29	17.93	11.93
Other revenues/total revenues from business line	5.21	5.86	5.26	5.01	5.23
Investment banking/total revenues from business line	7.59	17.11	23.29	17.93	11.93
Return on average common equity	15.43	14.64	11.90	5.27	4.75

Table 3.

Bank Hapoalim Ltd. Capital and Earnings (%)

Year	YTD Sep-2023	Annual Dec-2022	Annual Dec-2021	Annual Dec-2020	Annual Dec-2019
Tier 1 capital ratio	11.53	11.25	11.02	11.66	11.75
S&P Global Ratings' RAC ratio before diversification	N/A	10.33	10.43	11.15	11.34
S&P Global Ratings' RAC ratio after diversification	N/A	10.06	9.67	10.09	10.58
Adjusted common equity/total adjusted capital	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Net interest income/operating revenues	75.14	76.37	69.56	68.41	70.33

Year	YTD Sep-2023	Annual Dec-2022	Annual Dec-2021	Annual Dec-2020	Annual Dec-2019
Fee income/operating revenues	18.07	19.21	21.86	22.68	24.45
Market-sensitive income/operating revenues	5.83	3.20	7.61	8.27	4.57
Cost to income ratio	38.57	43.40	53.54	56.48	56.97
Preprovision operating income/average assets	2.01	1.53	1.11	1.12	1.23
Core earnings/average managed assets	1.11	1.00	0.82	0.41	0.49

Table 4.

Bank Hapoalim Ltd. RACF [Risk-Adjusted Capital Framework] Data (Mil. ILS)

(Mil. ILS)	Exposure*	Basel III RWA	Average Basel III RW (%)	S&P Global RWA	Average S&P Global RW (%)
Credit risk					
Government and central banks	219,276	1,352	1	2,908	1
Institutions and CCPs	7,430	1,097	15	267	4
Corporate	41,847	7,887	19	10,277	25
Retail	259,509	247,157	95	249,397	96
Of which mortgage	181,520	105,579	58	76,252	42
Securitization§	129,180	66,225	51	36,997	29
Other assets†	26	13	50	26	100
Total credit risk	10,994	20,776	189	20,821	189
Credit valuation adjustment					
Total credit valuation adjustment	--	3,786	--	4,922	--
Market risk					
Equity in the banking book	5,163	5,163	100	39,818	771
Trading book market risk	--	4,007	--	6,011	--
Total market risk	--	9,170	--	45,828	--
Operational risk					
Total operational risk	--	25,020	--	32,822	--
% of S&P Global RWA					
(Mil. ILS)	Basel III RWA	S&P Global RWA			
Diversification adjustments					
RWA before diversification	420,740	443,254			100
Total Diversification/Concentration Adjustments	--	11,704			3
RWA after diversification	420,740	454,958			103
Total adjusted capital					
(Mil. ILS)	Tier 1 capital	Tier 1 ratio (%)	Total adjusted capital	S&P Global RAC ratio (%)	
Capital ratio					
Capital ratio before adjustments	46,745	11.1	45,681	10.3	
Capital ratio after adjustments‡	46,745	11.2	45,681	10.0	

*Exposure at default. §Securitization Exposure includes the securitization tranches deducted from capital in the regulatory framework. †Exposure and S&P Global Ratings' risk-weighted assets for equity in the banking book include minority equity holdings in financial institutions. ‡Adjustments to Tier 1 ratio are additional regulatory requirements (e.g. transitional floor or Pillar 2 add-ons). RWA-- Risk-weighted assets. RW--Risk weight. RAC--Risk-adjusted capital. ILS -- New Israeli Shekel. Sources: Company data as of 'Dec. 31 2022', S&P Global Ratings.

Table 5.

Bank Hapoalim Ltd. Risk Position (%)

Year	YTD Sep-2023	Annual Dec-2022	Annual Dec-2021	Annual Dec-2020	Annual Dec-2019
Growth in customer loans	6.06	10.22	15.97	3.52	3.79
Total diversification adjustment/S&P Global Ratings' RWA before diversification	N/A	2.66	7.87	10.49	7.24
Total managed assets/adjusted common equity (x)	13.85	14.57	15.60	14.26	12.66
New loan loss provisions/average customer loans	0.47	(0.01)	(0.36)	0.64	0.43
Net charge-offs/average customer loans	0.08	(0.03)	(0.06)	0.09	0.12
Gross nonperforming assets/customer loans + other real estate owned	1.13	1.04	1.20	1.52	1.80
Loan loss reserves/gross nonperforming assets	143.18	134.81	118.12	130.25	87.46

Table 6.

Bank Hapoalim Ltd. Funding and Liquidity (%)

Year	YTD Sep-2023	Annual Dec-2022	Annual Dec-2021	Annual Dec-2020	Annual Dec-2019
Core deposits/funding base	76.12	72.95	67.44	69.73	81.39
Customer loans (net)/customer deposits	95.01	95.40	96.58	97.71	97.83
Long-term funding ratio	129.60	134.46	144.29	140.56	124.83
Stable funding ratio	5.41	4.97	3.68	2.49	2.38
Short-term wholesale funding/funding base	125.00	130.00	136.00	N/A	N/A
Regulatory net stable funding ratio	6.08	7.05	10.96	15.65	13.18
Broad liquid assets/short-term wholesale funding (x)	28.50	30.86	35.80	33.71	26.60
Broad liquid assets/total assets	35.96	38.32	43.49	41.72	34.05
Broad liquid assets/customer deposits	37.56	41.10	49.40	48.81	39.33
Net broad liquid assets/short-term customer deposits	1.24	1.22	1.24	1.40	1.21
Regulatory liquidity coverage ratio (LCR) (x)	63.78	58.18	50.53	37.64	30.82
Short-term wholesale funding/total wholesale funding	76.12	72.95	67.44	69.73	81.39

Data are based on S&P Global Ratings adjusted number and ratios. N/A – not applicable.

מתודולוגיה ומאמרים קשורים

- [מתודולוגיה - כללי: עקרונות הדירוג של S&P](#), 16 בפברואר, 2011
- [מתודולוגיה - כללי: מתודולוגיה לקישור הדירוג לטווח ארוך עם הדירוג לטווח קצר](#), 7 באפריל, 2017
- [מתודולוגיה: מתודולוגיה להערכת הלימות הון מותאם סיכון של מוסדות פיננסיים](#), 20 ביולי, 2017
- [מתודולוגיה - כללי: דירוג חברות בקבוצה](#), 1 ביולי, 2019
- [מתודולוגיה - כללי: סיכוני אשראי הנובעים מגורמי סיבה, חברה וממשל תאגידי](#), 10 באוקטובר, 2021
- [מתודולוגיה: מתודולוגיה לדירוג מוסדות פיננסיים](#), 9 בדצמבר, 2021
- [מתודולוגיה: מתודולוגיה להערכת סיכון ענף הבנקאות](#), 9 בדצמבר, 2021

- מתודולוגיה - כללי: דירוג הון היברידי, 2 במרץ, 2022
- מתודולוגיה - כללי: דירוג אשראי בסולמות מקומיים, 8 ביוני, 2023
- דעות ופרשנות: הקשר בין סולם הדירוג הגלובלי לבין סולם הדירוג הישראלי, 26 ביוני, 2018
- סולמות דירוג והגדרות: הגדרות סולמות הדירוג של S&P Global Ratings, 9 ביוני, 2023

רשימת דירוגים

בנק הפועלים בעמ	דירוג	תאריך שבו פורסם הדירוג לראשונה	תאריך אחרון בו נעשה עדכון לדירוג
דירוג(י) המנפיק			
טווח ארוך	ilAAA\Stable	01/08/1998	31/10/2023
דירוג(י) הנפקה			
<u>חוב נחות מורכב</u>			
כתבי התחייבויות נדחים עם מנגנון לספיגת הפסדים סדרה ז	ilAA	09/11/2022	31/10/2023
כתבי התחייבויות נדחים עם מנגנון ספיגת הפסדים סדרה ט	ilAA	19/03/2019	31/10/2023
כתבי התחייבות נדחים עם מנגנון לספיגת הפסדים סדרה י	ilAA	20/04/2020	31/10/2023
כתבי התחייבות נדחים עם מנגנון לספיגת הפסדים סדרה יא	ilAA	19/11/2023	19/11/2023
כתבי התחייבות נדחים עם מנגנון לספיגת הפסדים סדרה ה'	ilAA	03/08/2020	31/10/2023
כתבי התחייבות נדחים עם מנגנון לספיגת הפסדים סדרה ו'	ilAA	01/03/2022	31/10/2023
<u>חוב בכיר בלתי מובטח</u>			
סדרה 100,200	ilAAA	29/11/2021	31/10/2023
סדרה 202	ilAAA	08/04/2018	31/10/2023
סדרה 203	ilAAA	15/11/2018	31/10/2023
סדרה 101	ilAAA	09/11/2022	31/10/2023
סדרה 201	ilAAA	09/11/2022	31/10/2023
היסטוריית דירוג המנפיק			
<u>טווח ארוך</u>			
אוקטובר 2014, 07	ilAAA\Stable		
דצמבר 2010, 16	ilAA+\Stable		
אפריל 2009, 30	ilAA+\Negative		
מאי 2008, 01	ilAAA\Negative		
פברואר 2007, 28	ilAAA\Stable		
מאי 2006, 14	ilAAA		
פברואר 2003, 20	ilAA+		
אוגוסט 1998, 01	ilAAA		

פרטים נוספים

12/02/2024 13:11	זמן בו התרחש האירוע
12/02/2024 13:11	זמן בו נודע לראשונה על האירוע
החברה המדורגת	יוזם הדירוג

S&P מעלות הוא שמה המסחרי של חברת "אס אנד פי גלובל רייטינגס מעלות בע"מ". לרשימת הדירוגים המעודכנים ביותר ולמידע נוסף אודות מדיניות המעקב אחר דירוג האשראי, יש לפנות לאתר אס אנד פי גלובל רייטינגס מעלות בע"מ בכתובת www.maalot.co.il

כל הזכויות שמורות ©. אין לשנות, לבצע הנדסה לאחור, לשכפל, להפיץ בכל צורה ובכל דרך, או לאחסן במאגר מידע או במערכת לאחזור מידע את התוכן (לרבות דירוגים, אנליזות ומידע הקשורים לדירוגים, הערכות, מודלים, תוכנה ותוצריה), וכל חלק ממנו (להלן, יחדיו, "התוכן"), מבלי לקבל את הסכמתה מראש ובכתב של אס אנד פי גלובל רייטינגס מעלות בע"מ או חברות הקשורות לה (להלן, יחדיו, "S&P"). התוכן לא יישמש למטרות לא חוקיות או לא מורשות. S&P וצדדים שלישיים הנותנים לה שירותים, לרבות הדירקטורים, המנהלים, בעלי המניות, העובדים או השלוחים שלהם (להלן, יחדיו, "S&P והצדדים הקשורים") אינם ערבים לדיוקו, שלמותו, עדכניותו או זמינותו של התוכן. S&P והצדדים הקשורים אינם אחראים לטעויות או השמטות (בין אם הן נובעות מרשלנות ובין אם לאו), מכל סיבה שהיא, לתוצאות הנובעות משימוש בתוכן, או לאבטחתו או תחזוקתו של מידע שמסרו המשתמשים. התוכן מסופק על בסיס AS-IS (כמות שהוא). **S&P והצדדים הקשורים לא נותנים כל התחייבות או מצג, מפורש או משתמע, לרבות, אך לא רק, בעניין האכזריות המספקת או התאמה לצורך כזה או אחר, היעדר באגים, טעויות תוכנה או פגמים, שתפקודו של התוכן לא ישובש או שהתוכן יפעל עם כל תצורת תכנה או חומרה.** בכל מקרה, S&P והצדדים הקשורים לא יישאו בכל אחריות לנזקים ישירים ו/או עקיפים מכל מין וסוג, לרבות נזקים נלווים או תוצאתיים, פיצויים לדוגמה, פיצויים עונשיים או פיצויים מיוחדים, עלויות, הוצאות, הוצאות משפטיות או הפסדים (ובכלל זה, מבלי לגרוע מכלליות האמור, פיצויים בגין הפסד הכנסות או רווחים, אבדן הזדמנויות עסקיות או הפסדים שנגרמו מרשלנות), אשר נגרמו בקשר עם שימוש בתוכן, גם במידה ונמסר להם מראש על האפשרות לנזקים כאמור.

דירוגים וניתוחים אנליטיים אחרים, לרבות הדירוגים ומידע אחר הכלול בתוכן, מהווים הבעת דעה שהינה נכונה למועד פרסומה ואינם מהווים דבר שבעובדה. הדירוגים והניתוחים האנליטיים האחרים של S&P אינם מהווים המלצה לרכוש, להחזיק או למכור ניירות ערך כלשהם, או לקבלת החלטה בעניין ביצוע השקעות, ואינם מתייחסים לנאותותם של ניירות ערך כלשהם. S&P אינה נוטלת על עצמה כל מחויבות לעדכן את התוכן לאחר פרסומו בכל צורה או פורמט. אין להסתמך על התוכן בקבלת החלטות השקעה או החלטות עסקיות אחרות, והוא אינו תחליף לכישורים, שיקול דעת או ניסיון של המשתמשים, הנהלתם, עובדיהם, יועציהם ו/או לקוחותיהם בקבלת החלטות כאלה. S&P אינה משמשת כ"מומחה" או כיועץ לעניין השקעות ו/או ניירות ערך, אלא במקום בו היא רשומה ככזאת. דוחות דירוג נכונים למועד פרסומם. S&P מעדכנת את דוחות הדירוג בעקבות מעקב שוטף אחר אירועים או מעקב שנתי.

S&P אוספת מידע ממקורות אמנים להערכתה, אך אינה מבקרת את המידע והיא אינה מחויבת לבצע בדיקת נאותות או אימות עצמאי של המידע שהיא מקבלת. S&P מפרסמת דוחות הקשורים לדירוג מסיבות שונות שאינן בהכרח תוצאה של ועדת דירוג, ובכלל זה פרסום עדכון תקופתי לגבי דירוג אשראי וניתוחים קשורים.

על מנת לשמר את העצמאות והאובייקטיביות של פעולותיהן של היחידות השונות של S&P, S&P שומרת על הפרדה בין פעולות אלו. כתוצאה מכך, ייתכן וליחידות מסוימות יהיה מידע אשר אינו זמין ליחידות אחרות של S&P. S&P גיבשה נהלים ותהליכים על-מנת לשמור על סודיות מידע מסוים שאינו פומבי המתקבל בקשר לכל הליך אנליטי שהיא מבצעת.

S&P מקבלת תמורה כספית עבור מתן שירותי הדירוג והניתוחים האנליטיים שהיא מבצעת, בדרך כלל מהמנפיקים או מהחתמים של ניירות הערך המדורגים, או מהחייבים. S&P שומרת לעצמה את הזכות להפיץ את חוות הדעת שלה והניתוחים האנליטיים. הדירוגים הפומביים של S&P והאנליזות מופיעים באתר S&P מעלות בכתובת www.maalot.co.il או באתר S&P בכתובת www.spqglobal.com/ratings, ויכולים גם להיות מופצים באמצעים אחרים, כולל בפרסומים של S&P ושל צדדים שלישיים.